

Posudek na disertaci Mgr. Lucie Kudové „Výchova člověka k sociální komunikaci“

Anna Hogenová

Disertační práce Mgr. Lucie Kudové představuje naprosto koherentní vědecký výkon ve vztahu k filosofii výchovy, jež je základem smyslu doktorandských studií na Universitě Karlově, přesněji, na Pedagogické fakultě. Jde o práci přehledovou, která pomůže mnohým, kteří se budou o toto téma zajímat. Přehled je podán logicky, tj. tak, jak si vyžaduje vědeckost tazání, která je konstituována z problematičnosti „sociální komunikace.“

Kolegyně sled svých úvah kotví ve fenoménu „člověk“ v procesu výchovy, vysvětluje pak komunikaci v polis a odtud teprve se dotýká vlastního jádra disertace, tj. problému výchovy k sociální komunikaci. Jedná se o problém, jímž v současné době „žije“ vědeckost humanitního charakteru, protože konsensus se stal základním požadavkem pro udržování demokracie v planetárním smyslu. Autorka velmi zodpovědně vysvětluje, s trpělivostí pedagoga a rodiče, co to znamená sociální komunikace z hlediska odpovědnosti, tolerantnosti a etiky. Uvědomuje si, že právě v těchto oblastech jsou největší diskrepance a zde jsou otevřeny prostory, k téměř nikdy nekončícím konsensuálním aproximacím v komunikativním jednání současných lidí.

Kriticko-analytické úvahy jsou zaměřeny k filosofické a sociologické explanaci fenoménu výchovy. Převažuje kontext fenomenologický.

Je možno říci, že kolegyně Kudová akcentuje důležitost fenoménu "ukazování" (fenomenalizace) jakožto základu, z něhož vyrůstá sdílení učitele a vychovávaného, rodiče a dítěte, které nese proces zvnitřňování, tj. sebenalézání ve vztahu, jenž poznamenává jak vychovávaného, tak i učitele samého. Tento "most" mezi vychovatelem a vychovávaným je pak pramenem pro vyjevování toho, co je etické, co je odpovědné, co je základem pro toleranci, pro sebezpoznání i poznání polis i kosmu. V tom se projevuje autorka této disertace jak žačka Jany Patočky, tj. pokračuje ve fenomenologické tradici, k níž se hlásí i naše pracoviště.

V této poloze jsou nesené i fenomenologické rozborů dialogu. Důraz je věnován fenomenologizační funkci rozhovoru především v hermeneutické rovině dotazování. Autorka se však velmi pečlivě věnuje konsekvencím v oblasti psychologie, pedagogiky, mediálních vztahů, oblasti hledání vlastní identity atd., čímž se disertace rozrůstá do plochy a nabývá na bohatosti poukazů.

Závěrem je možno říci, předložená práce splňuje požadavky věcné i formální, a proto může být podkladem obhajoby i státní doktorské zkoušky. Autorka velmi úsporným jazykem vede linii logické explanace daného tématu, diskutuje s řadou filosofů a sociologů, psychology a pedagogy nevyjímaje. Po stránce formální je práce naprosto vzorná, seznam literatury odpovídá členění poukazů v předloženém textu. Téma je zvládnuté jak z filosofického hlediska, tak i sociologického a pedagogického.

V Praze dne 20. 12. 2007

Prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.

